

TA'LIM AMALIYOTIDA FOYDALANILAYOTGAN SWOT INTERFAOL METODINING MOHIYATI

Assistent: Saidova Nigora Amanovna

nigora.saidova.1992@mail.ru

Buxoro innovatsion tibbiyot instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'lim jarayonida o'quvchilar hamda o'qituvchi o'rtasidagi faollikni oshirish orqali o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirishini faollashtirish, shaxsiy sifatlarini rivojlantirishi, o'quv materialini erkin bayon etish va ifodalash imkoniyati, o'quvchilar tashabbus ko'rsatishlariga imkoniyatlar yaratilishi, kichik guruh, katta guruh, sinf jamoasi bo'lib ishlash uchun topshiriqlar berish, ta'lim-tarbiyaviy ishlar samaradorligini oshirishda o'ziga xos ahamiyatga ega ekanligi haqida ilmiy qarash va xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: interfaol, texnologiya, metod, SWOT (strength-kuch, weakness-zaiflik, opportunities-imkoniyatlar, threats-tahdidlar)

Bugungi kunda bir qator rivojlangan mamlakatlarda oliy ta'lim muassasalarida talabalarning o'quv va ijodiy faolliklarini oshiruvchi hamda ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini kafolatlovchi pedagogik texnologiyalarni qo'llash borasida katta tajriba to'plangan bo'lib, ushbu tajriba asoslarini tashkil etuvchi metodlar interfaol metodlar nomi bilan yuritilmoqda. Interfaol metodlar - shunday metodlarki, u o'quvchilarning o'zaro muloqot va o'zaro tasiridagi dars jarayonini amalga oshiruvchi usuldir. Interfaol metodlar ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarflamay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishish maqsadini nazarda tutadi. Interfaol metodining asosiy maqsad va vazifalari quyidagilardan iborat: o'quvchilarni mustaqil, ijodiy tanqidiy, mantiqiy fikrlashga o'rgatish; muammoli vaziyatni amaliy va hayotiy topshiriqlar asosida yechish; o'z-o'zini fikrlashga majbur etish; faollashtirish; o'quvchilarni tashkilotchilik va yo'naltiruvchanlikka undash; do'stona munosabatlarni shakllantirish.

Ta'lim amaliyotida foydalanilayotgan SWOT interfaol metodining mohiyati va undan foydalanish borasida so'z yuritimiz. SWOT – rejalashtirish va

muammolarni hal qilish uchun ishlatiladigan tahlil vositasi hisoblanadi. SWOT inglizcha soʻzdan olingan boʻlib, qisqartmasi strength-kuch, weakness-zaiflik, opportunities-imkoniyatlar va threats-tahdidlarni anglatadi. Ushbu vositadan foydalanib, biz vaziyat, qaror yoki taklifga tegishli ijobiy va salbiy ichki (kuchli va zaif tomonlar) va tashqi (imkoniyatlar va tahdidlar) omillarni tahlil qilish va aniqlashimiz mumkin.

SWOT tahlilini oʻrganishning eng oddiy usuli kvadrantdan foydalanishdir. Ikki qatorli va ustunli quti chiziladi va har bir panjara mos ravishda kuch, zaiflik, imkoniyatlar va tahdidlar sifatida belgilanadi. Muayyan mavzu beriladi va talabalarga har bir toʻrga tushadigan omillarni sanab oʻtish topshiriladi. Maksimal gʻoyalarni yaratish uchun beshta savol usulidan foydalanishingiz mumkin. Barcha tarmoqlar tugallangandan soʻng, siz maʼlumotni umumlashtirish uchun muhokamani boshlashingiz mumkin.

SWOT tahlilidan darsda quyidagi maqsadlarda foydalanish mumkin. Ushbu vositadan foydalanib, talabalar oʻzlarining kuchli tomonlarini, zaif tomonlarini va imkoniyatlar va tahdidlarni aniqlay oladilar. Bu bilim ularga oʻquv jarayoni va samaradorligiga taʼsir etuvchi omillarni tushunishga yordam beradi. Masalan, oʻquvchining xotirasi yaxshi boʻlishi mumkin, lekin uning zaif tomoni shundaki, u tez chalgʻiydi. Buni tushunish talabaga turli xil mavzularda bir paytni oʻzida ham ijobiy, ham salbiy fikrlashga majbur qiladi. Bunday moslashishlar orqali oʻzining zaifligini yengishga yordam beradi.

Bu maʼlumot oʻqituvchi uchun ham foydalidir, chunki ular oʻqitish va oʻqitish jarayonini turli ijobiy va salbiy tomonlarini hisobga olgan holda tuzishga imkon beradi. Oʻylab koʻring, bir talaba kitob hisobotini yozmoqda. SWOT tahlilidan foydalanish unga oʻzini qiziqtirgan mavzuni aniqlashga yordam beradi, u onlayn va kutubxonadan osongina mavjud boʻlgan adekvat kontentga ega boʻlishiga va noyob hisobot (kuch va imkoniyatlar) yaratish uchun etarli vaqt va gʻoyalarga ega boʻlishiga ishonch hosil qiladi. Shu bilan birga, tahlil uning eʼtiborini kechiktirish odati borligini va muddatidan oldin baʼzi ijtimoiy yigʻinlarni (zaiflik va tahdidlar)

borligini ham e'tiborga oladi. Ushbu ma'lumot talabaga oldindan rejalashtirish va o'z ishini o'z vaqtida topshirish imkonini beruvchi jadvalni yaratishga imkon beradi.

Shunga o'xshash tahlil texnologiyalarni darsga qo'llash uchun foydalidir. Siz texnologiyani sinfingizda ishlatishdan oldin uning ijobiy va salbiy tomonlarini tushuntirish mumkin. Talabalarni musobaqalarga tayyorlashda tahlil g'alaba qozonish uchun zarur bo'lgan omillarni aniqlashga yordam beradi va talabalar shunga mos ravishda tayyorgarlik ko'rishlari mumkin.

Bu metod talabalarda fikr-mulohaza mexanizmini rivojlantiradi. Talabalar SWOT vositasidan o'qitish uslublaringiz, sinfda qo'llaniladigan turli strategiyalar va texnologiyalarning samaradorligi haqida fikr bildirish uchun foydalanishlari mumkin. Bu sizga qaysi strategiyani davom ettirish va o'zgartirish yoki yangilash kerak bo'lgan strategiyalarni tanlashga yordam beradi.

Dars o'tish jarayonida ta'limning interfaol metodlaridan unumli foydalanish, o'tilgan materialni yaxshi eslab qolishga, mustaqil fikrlay oladigan o'quvchining shakllanishiga, ta'lim mazmunini o'zlashtirishga yordam beribgina qolmasdan, balki tanqidiy va mantiqiy fikrlashning shakllanishiga, rivojlanishiga yordam beradi. O'z-o'zini baholash o'sadi, muloqotga kirishish ko'nikmasi takomillashadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Adizova Nodira and Jamolova Lubat . "FAOL TA'LIM ASOSIDA DARSLARN TASHKIL QILISH–TA'LIM International Conference on Developments in Education Hosted from Saint Petersburg, Russia <https://econferencezone.org> Feb 23rd 2023 pg. 80 SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA." PEDAGOGS jurnali 1.1 (2022): 52-53.
2. Dr-Matthew-Checkley. "Strategy Skills: Techniques to Sharpen the Mind of the Strategist" (2020): 12-14.
3. Qosimov M. F., Kasimov F. F. Methods of teaching to solve non-standard problems //Middle European Scientific Bulletin. – 2021. – T. 11.